

Klica TRIGLAVA

LETO II.

30. AVGUSTA 1949

STEV. 28.

ODKRITE BESEDE

TE-LE misli so se mi vzbudile, ko sem prebral uvodnik v 24. stev. "Klica Triglava," pa bi jih rad podal tudi drugim v premišljevanje.

Res je, da nam manjka odkritih in iskrenih besed in ce je med nami vstala želja po njih, potem naj bi tudi te vrstice skromno doprinesle k preobrazbi nasega misljenja in življenja sploh.

★ ★ ★

Bilo je pozimi leta 1944. V tihi gorski vasici, na hribu, ki se je strmo dvigal nad slamnatimi strehami, sem stal na strazi. Bilo je Silvestrovo. Opravljal sem bilanco zatonelega leta ter strmel v sivino Triglava, ki je nekje v daljavi lebdela med nebom in zemljo ter vse bolj in bolj bleдела ob nastopanju mraka.

Vrnil sem se v vas, ko je bil že mrak. V sobi za toplo pecjo so sedeli prijatelji in se pripravljali na silvestrovanje. Zunaj pa je nastala ena tistih prelepih noci, belih v odsevu snega in mesecine. Sel sem ven in užival tišino gorske vasi. Takrat se je oglasil v cerkvi zvon in vabil k poslednji pobožnosti umirajočega leta. Ubit je bil zvon, pa vendar je bil prav radi tega njegov glas tako vablji, da skoraj rotec, da sem mu sledil in se podal v skromno, starinsko cerkvico.

Bila je že polna, ko sem vstopil in se po svoji stari navadi stisnil nekam v kot pri vratih. Pred oltarjem je klekal sivolasi zupnik, ogrnjen v črno pelerino; na oltarju je gorelo le nekaj malih svec. Pa zupnik ni molil, nekje na ženski strani je molilo neko dekle castitljivi del roznega venca. Njen glas je odmeval od tihih, s starinskimi slikami okrašenih sten, ostali pa so ji odgovarjali v tistem polglasnem, nerazločnem mrmranju, v katerem si razločil le sem in tja kak glas.

V kotu ob stranskem oltarju so stale jaslice, ki bi jih kdaj drugič gotovo grajal, vsled nemogočega razmerja, ki je vladalo med posameznimi grobo izrezljanimi podobami in hisami betlehemskega mesta. Zdaj so se mi zdele kot neka živa prepričujoca umetnina in rdeča luc, ki je trepetala v hlevcu, je vedno znova vabila moje oči.

V tistih trenutkih, ob molitvi vaskega ljudstva, ki ji niti nisem sledil, sem začutil pricujočnost Onega, h kateremu se je obracala molitev žena in mož tam spredaj, zdelo se mi je, da bi Mu mogel položiti roko na ramo in Mu pogledati v oči.

Stal sem tihi v temnem kotu, pa v meni je vrelo nesteto misli in bil sem vesel doživljanja. In ce bi mi takrat prinesli vse "dokaze" filozofov o neresnicnosti Boga, bi jih s smehom zavrnil.

★ ★ ★

Ne pripovedujem tega zato, da bi se hvalil, kako me je oblila neka posebna božja milost; ne domisljujem si nicesar. Rad bi ta-le dogodek samo podal kot drobec onega, kar je v nas vseh v tistih težkih dneh zadobivalo vse večji in večji razmah. Živeli smo v tesni povezanosti, formalno odvisni drug od drugega, spoznavali smo se in med nami so zrasle vezi, ki jih tudi razdalje oceanov ne morejo več razbiti, raslo pa je med nami tudi ono, morda novo, morda pa tudi staro, od glasov burne tedanjosti prevpito prepričanje, da je vsako govorenje o prepovedi človeškega rodu jecljanje tako dolgo, dokler ne bo izvedeno po nacelih krščanske etike in moralke; da, se več: dokler nam ne bodo ta nacela samo na ustnicah, temveč tudi in predvsem v srcih ter bodo vodila nase in v življenje in zetje.

Saj je vse tako preprosto, pa se ljudje vselej in vselej zapletajo v učena razglabljanja in filozofiranja, v slikovita leporečja in prisposodbe, pri tem pa vse preradi pozabljajo, da že naslednji trenutek potem stopijo na stara pota, priznavajo pravico popolnosti samo in izključno sebi ali svojemu ozjemu ali sirsemu krogu. Naš preprosti kmet se ni nikdar spušcal v učena razmišljanja, njemu je zadostoval dekalog, po njem je živel in lahko recemo, da je vsaj do nedavnega, slovenska vas bila po veliki večini moralno zdrava in verna.

Bodimo preprosti, a prepricevalni, približajmo svoje krščanstvo krščanstvu nasega kmeta in izpolnili bomo svojo dolžnost. Če bi bilo drugače, ce bi bilo za dobrega kristjana potrebno bogato filozofiranje in vestno studiranje ter poznavanje naukov, potem bi se ne mogli pojaviti ljudje, kot Martin Luther, Calvin in drugi cerkveni reformatorji, za katere je težko reci, da so bili dobri kristjani, potem bi tudi,—da se ne izgublamo v mraku preteklosti,—nek Metod Mikuz ne mogel igrati med svojim narodom tako zalostne vloge in potem bi,—na koncu koncev, slovenska vas ne imela niti enega dobrega vernika.

Vse je tako preprosto: ce sem sofer v avtomobilu in vozim po nepoznani cesti ter mi znamenje ob njej govori, da je pred menoj taka ali drugačna nevarnost ter da moram vsled tega počasi in previdno voziti, se ne bom trafil s vprašanjem ali je to res ali ne, tudi ne bom povecal brzine in zdrvel v smrt. Verjel bom znamenju in se ravnal po njem; oni, ki ga je postavil, že ve, zakaj ga je in je to gotovo v mojo korist.

Takih znamenj imamo tudi v življenju vse polno. Kdor jih ne spoštuje, bo zabredel v duhovno smrt in bo samo nov dokaz resnicnosti in potrebnosti takih znamenj.

Treba je torej dejansko izvesti prepoved v sebi ter v tem duhu urediti svoje razmerje do vseh in vsakogar!

Take misli so nas navdajale in zorele v nas, ko smo se srečali in spoznali. Z njimi smo sli v svet in po svoji najboljši volji jih skusamo uveljaviti, ne le v svojem življenju, temveč tudi v življenju vseh, ki so nam blizu.

Vse to je prav za prav uvod. Niso nas namreč razumeli.

Ljudje, ki se nikdar niso mogli in se tudi nikdar ne bodo mogli dvigniti preko nizkega obzorja strankarskih nacer, so se zbal za svoja monopolizirana področja, niso nam zaupali, pozabili so, da gre čas naprej in ne nazaj...

Ljudje božji, kaj nas preteklost se ni nicesar naučila, kaj mislimo, da bo razkol,—ki traja med nami že stoletje in se razširja kot kuzna bolezen, zavzema vsa področja narodovega življenja in je na kulturnem polju dosegel svoj vrh v strupenem Kopitarjevem: Quoties cum stercore certor aut vinco aut vincor, semper ego maculor!, in ki je nad nas priklical največjo narodno nesrečo: revolucijo,—večen? Kaj mislimo, da ga je treba postavljati na prvo mesto, postavljati celo v času narodne katastrofe ter ga vzdrževati samo zaradi "tradicije"? Kaj mislimo, da je treba generacijo za generacijo zastrupljati s tem unicujočim strupom, ki je paraliziral vsako tvorno delo med nami in nas slednjič pahnil v tujino, da nas prodajajo kot moderne sužnje?

Kaj mislimo, da je dober narodnjak in naprednjak samo tisti, ki se smeje ali vsaj omalovažuje vse, kar spominja na Cerzev in Boga?

Kaj mislimo, da more imeti resnično, živo in pravo vero v sebi le oni, ki si jo kupi s strankarsko privrženostjo?

In slednjič: ali mislimo, da bo narod v vek poslušal to prerekanje samo zato, da bi zavaroval enemu ali drugemu "položaj"??

Niso nas razumeli, na nas je padla senca, dediščina očetov nas "obremenjuje," obsodba "patricijev" visi nad nami. V našo iskrenost dvomijo. Dokaz zanjo pa je naše življenje in delo! Če pa velja, da so iskreni samo svetniki, potem pa naj oni, ki je brez greha, prvi vrže kamen na nas! Niso nas razumeli in nas nikoli razumeti ne bodo hoteli, ker vedo, da začetek tega novega pomeni njihov konec!

Prav to nerazumevanje pa je znak, da si ti in taki ljudje niso svestni sedanosti ter da imajo oči še vedno uprte v preteklost. Danes je nemogoče soditi človekovo notranjost po merilih predvojnne, preteklega dobe. Današnji mladini je nemogoče očitati ali vsaj "blagohotno klicati v spomin" napake in "napake" očetov, še manj pa je mogoče iz tega izvajati neke zaključke in sodbe o

tej mladini. Preko nje je šla revolucija, krvave zarje so ji s svojo grozo polnile dušo in ji vlile hrepenenje po novem, lepšem in pravilnejšem življenju; tujina ji kaže pravo lepoto domačije, rudniki, tovarne, stroji jo vzgajajo in prevzgajajo! Samo to so dejstva, s katerimi moremo in moramo računati! Vse drugo je napačno, če ne kaj več!

Padli so sistemi, ki so stoletja tlačili človeštvo, ga razdvajali in slabili njegovo tvorno moč. Suženstvo, fevdalizem in tlačanstvo, inkvizicija, vse je odnesel čas in vselej, kadar se je zrušil tak sistem, je človeštvo svobodnejše zadihalo, nove zarje so se mu odprle. Kaj naj torej mi v večnost in samo zaradi tradicije ter strankarske zvestobe vzdržujemo predvojni sistem političnega življenja pri nas, kaj naj vsak poizkus upora proti temu zaznamujemo z izdajo, veleizdajo, neiskrenostjo in lažjo?!

Poglejmo si enkrat odkrito v oči, ne govorimo temu eno in onemu drugo, osvobodimo se nesrečne dediščine in bodimo najprej in predvsem Slovenci. Ne imejmo medu na ustnicah in strup v srcu! Povejmo in izpovejmo svoje misli odkrito, jasno, pošteno in—dostojno!

Odkrite besede so to. Kdor jih bo iskreno smatral za odkrite, jih bo razumel. Za njimi stoji—bodočnost. B.P.

* * *

ZOPET LAHI!

NEDAVNO smo brali v Hrvatskem Glasu, ki izhaja v Kanadi, odgovor dr. Ilije Jukica gg. Puricu, Djonovicu in M. Gavrilovicu. V tem odgovoru je dr. Jukic, ki je bil med vojno podtajnik v ministrstvu za zunanje zadeve v več jugoslovanskih emigrantskih vladah, objavil senzacionalno vest, da je bil namreč v začetku leta 1943 predložen načrt srbsko-italijanskega dogovora. Ta načrt je predložila odgovornim angleškim vladnim krogom zelo resna srbska osebnost, katere ime dr. Jukic ne navaja. Morda sama stvar ne bi bila toliko presenetljiva, četudi je zanimivo, da dr. Jukic (Hrvat) naziva dogovor srbsko-italijanski, ne pa jugoslovansko-italijanski, ter da je stvar bila tako zaupna, da jo je poznalo le par ljudi. Zanimivo pri vsej stvari je to, kako celotno zadevo iznaša dr. Jukic. Svoječasno je namreč dr. Jukic zapisal v pariško izdajo New York Timesa medvojno izjavo g. Churchilla, da je treba enkrat za vselej onemogočiti pruski in srbski militarizem. Te izjave ni demantiral g. Churchill, pač pa so jo skušali prikazati kot neresnično g. Purič in drugi. V odgovoru na to pisanje pa dr. Jukič "želi opozoriti gospoda, da so mi (dr. Jukicu namreč, op.) poznana mnoga obvestila, daleko težja od Churchillove izjave, vendar jih nisem sporočil javnosti, ker ne želim ostriti srbsko-hrvatskih odnošajev, ampak vzpodbuditi naše ljudi, da se streznejo in začno revidirati mnoga svoja nemogoča in škodljiva gledišča in stališča. Da mi ne bi kdo očital, da govorim brez osnov, priporočam tej gospodi, da povpraša pri svojih zaveznikih prijateljih o nekem načrtu srbsko-italijanskega dogovora, ki je bil predložen z neke zelo resne srbske strani angleškim odgovornim krogom v začetku leta 1943... Ali če se zanimajo za še težje Churchillove izjave, naj povprašajo g. Stojana Gavriloviča..."

Ako poznamo to okolje gornje objave, potem nam mora postati jasno, da je bila na delu spet neka srbska (in laška) gospoda, ki je za hrbtom Slovencev in Hrvatov hotela sklepati nek dogovor z Italijani. To je jasno tem bolj, če poznamo stališče mnogih odgovornih srbskih osebnosti med vojno v emigraciji, ki je bilo predvsem do Hrvatov razpoloženo nepopustljivo, če že ne sovražno.

Ne srečujemo pa takega razpoloženja pri Srbih prvič. Često je bilo slišati, da je sam Pašić po prvi svetovni vojni močno želel sporazuma z Italijo in da je predvsem Trumbić, jugosl. zunanji minister na mirovni konferenci v Versailles-u nosil vso težo borbe, da reši Hrvate in Slovence pred londonskim paktom (iz leta 1915), četudi je bil šef delegacije Nikola Pašić. Pašićev kasnejši zunanji minister g. Ninčić je pravtako postavil načelo, da je treba biti z Italijo v dobrih odnosih. Aneksija Reke od strani profašističnega D'Annunzia je bila od strani tedanje jugoslovanske vlade (preds. Pašić, zunanji minister Ninčić) spre-

jeta kot izvršeno dejstvo in g. Ninčić prav nič ni protestiral, kaj šele kaj ukrenil. Nasprotno je kmalu po Mussolinijevem nastopu izjavil, da veruje v njegovo lojalnost!

In zanimivo je, da je ta isti g. Ninčić bil med zadnjo vojno minister za zunanje zadeve v vladah gg. Simića in Jovanovića.

V letošnji 20. številki je Klic Triglava objavil zanimivo izjavo g. Jevdjevica (po njegovem biltenu št. 297.), kjer izjavlja, "da bi bili (Srbi) srečni, če bi mogli doseči z našim največjim sosedom (Italijo) nek način poštenega sodelovanja" ter nato indirektno zagovarja vrnitev Trsta Italiji.

Nas, Slovence, pri vsem tem zadeva predvsem to, ker kot državljani Jugoslavije doživljamo, da Srbi kot enaki državljani vodijo neko čudno politiko, ki niti malo ne odgovarja slovenskim narodnim interesom in s tem logično, dokler smo v Jugoslaviji, tudi ne jugoslovanskim državnim. Mi ne moremo in ne smemo iti mimo takšnih akcij in takih stališč, ki pomenijo najmanj negacijo slovenskih narodnih interesov. Nimamo ničesar proti sporazumu z Italijani, na katere tudi mejimo, toda zahtevamo, da pri razgovorih sodelujemo predvsem sami in da se vprav toliko vsaj upoštevajo slovenski interesi kot laški.

Zalostno dejstvo pri vsem pa je to, česar pa žal Srbi ne vidijo, da Lahi niti danes niso prav nič odstopili od svoje imperialistične in šovinistične politike, ki se presneto malo razlikuje od fašistične. Dokaz za to so nam dogodki in postopek do Slovencev v Trstu, na Goriškem in v Beneški Sloveniji, pa četudi pri tem gre za krščansko in demokratično laško vladno... I.J.

* * *

JAVNO MNENJE

Titovo približevanje Zapadu.—Titov prelom s Sovjeti in nagibanje k Zapadu je izzval mnogo razpravljanja v mednarodnem političnem življenju, še več pa v časopisju. Ni čudno torej, če se tudi jugoslovanski emigranti zanimajo za ta nepričakovani obrat. Tolmačijo ga in postavljajo teze, toda večinoma na podlagi osebnih čustev in želja. Zato včasih ne pridejo do dobrih zaključkov.

Jugoslavija je izključena iz bloka vzhodnih držav, ki so začele proti njej gospodarsko blokado. Sovjeti pa "hladno vojno." Že v gospodarskem pogledu je Jugoslavija primorana iskati zveze in naslon na Zahodu. Še bolj pa morda iz vojno-političnih razlogov. V slučaju morebitne vojne bi Sovjeti verjetno napadli Jugoslavijo. Iz Albanije, ki je pod njihovim vplivom, lahko zaprejo Jadransko morje. Tito si mora zavarovati zvezo z zahodnimi državami čez Solun. Da bi si zagotovil normalne odnose z grško vlado, je prenehal

pomagati grškim upornikom. Rekel bi, da je Tito na to rad pristal, saj delajo grški komunisti na odcepitvi Makedonije. Vesti pravijo, da redna grška vojska celo že uporablja jugoslovansko ozemlje za nastope proti upornikom. Kaj takega je seveda mogoče le s pristankom in pomočjo jugoslovanske vlade.

Tako se stvari razvijajo. Vse dlje od Moskve in vse bližje Zahodu. Mi, emigranti, ki predvsem želimo dobro našemu zaslužnjemu narodu, se temu dejstvu lahko samo veselimo, kajti še vedno je boljše, da naši ljudje stradajo doma kot pa v Sibiriji, kar bi jih vsekakor doletelo, če bi Tito ostal zvest Moskvi. Poljanski.

Sokoli in Orli — Spet po starem. — Dobil sem pismo iz Brazilije. Takole mi pišejo: "Ob vesti iz Argentine, da so tam ustanovili Slovensko fantovsko zvezo, so začeli tu v Braziliji misliti na ustanovitev Slovenskega sokolskega saveza . . ." Kaj pravite, gospod urednik, ali bo naše ljudi kdaj srečala pamet? Oboje naj bi bilo telovadno društvo, toda oboji bodo vodili ta veliko politiko! G.N.

Pa zakaj — pa zato . . . — Dovolite mi, gospod urednik, da se oglasim v Vaši rubriki z basnijo, ki se mi zdi jako poučna z ozirom na naše razmere; napisal jo je J. A. Krylov in se glasi:

"Kadar tovarišem ni sloge mar,
ne gre od rok nobena stvar
in ves njih trud je — sama muka.

Nekoč se spravijo labod in rak in ščuka,
da voz s tovorom speljejo
in vsi trije se vanj zaprežejo.

Zenò se na vso moč, a voz kar z mesta noče!.

Saj tovor bi bil zanje še lahak,
toda labod — se vzganja pod oblak,
rak — vleče ritensko, a ščuka — v vodo hoče.
Kdo kriv je in kdo ne, ne gre soditi nam,
le voz je dandanes še tam . . ."

Mislím, da se nam ni treba vračati stoletja nazaj. Dovolj nam bo samo desetletje, da vidimo

* * *

POŠTA

RIO DE JANEIRO.—80% nepismenih v Braziliji! — Priprav za pot in samega potovanja ne bom opisoval, dasi je bilo bogato na doživljajih in občutkih. Vse to ste več ali manj tudi Vi doživljali in zbirali vtise, v strahu in upanju, saj ste šli tudi Vi čez lužo.

"General Steward" je priplul v zaliv Rio de Janeiro 4. februarja. Odprl se nam je diven pogled na obalo, griče v bujnem zelenju in mesto z ogromnimi nebotičniki takoj ob pristanišču. V začetku zaliva stoji na zelo visokem in strmim hribu kip Corcovada, razpet Kristus, 100 m visok. Mislím, da ni bilo nikogar med nami, ki se ni ob pogledu na veličasten spomenik priporočil Bogu za srečo v čudni deželi, na katere tla bomo stopili v par urah.

Cel teden so trajale upravne formalnosti in zdravniški pregledi. V prostem času smo si ogledovali mesto in njegove znamenitosti. Tu je nagromadeno veliko bogastvo in razkošje. Strmel sem v izložbena okna trgovin, lepoto hiš z njihovimi arhitekturnimi posebnostmi v slogu, ki ga še nisem videl. Promet na ulicah je neverjetno živahen, da je včasih nemogoče priti na drugo stran. In vendar ni prevelikega ropota, kričanja pa še celo ne, kakor bi pričakoval od naroda španske in portugalske živahnosti. Ljudje so zelo elegantno oblečeni. Polovica je belcev, drugi pa raznih barv. Vsi so zelo ljubeznivi in uslužni. Je pa to svet zase, z navadami in šegami, ki jih do sedaj nisem nikjer videl.

Na te ljudi se bo težko privaditi. Zaenkrat ne obvladam še jezika, da bi se spuščal z njimi v razgovor. Rekel bi, da so zelo površni. Presenetilo me je pa, da inteligentni ljudje precej dobro poznajo naše prilike. Ko sem rekel, da sem iz Jugoslavije, so me vprašali za Dražo Mihajloviča. Izobraženstvo je proti komunizmu. Široke plasti naroda so pa v skrajnem siromaštvu in neznanju

v zrcalu preteklosti svoje obraze — dokaj podobne trem junakom v navedeni basni.

Skrajni čas je, da nastopimo skupno in taki dočakamo trenutek, ko se bo zrušil rdeči imperij. Ta trenutek nas ne sme najti nepripravljene. Samo ena je zemlja slovenska, samo eden je jezik, ki so ga nas učile naše matere. S.V.

Razstava gospe Tussaud. — Članek pod tem naslovom v 26. št. KT me je presenetil. Morda namerava uredništvo nadaljevati serijo zanimivosti Anglije, ki so vredne, da si jih človek ogleda.

Imel bi pripomniti samo to, da je v Londonu mnogo drugih znamenitosti večje vrednosti od omenjene razstave, posebno za nas, če pridemo v London za dva ali tri dni. Vse te znamenite atrakcije primerjajmo z bogatim kosilom, pri kateremu ima omenjena razstava vrednost likerja. Kdor ga ne popije, ni izgubil ničesar. Saj pravi sam dopisnik na koncu članka — "... kako lepo bi bilo, ako bi nekateri izmed likov, ki se danes nahajajo v višjih nadstropjih, kmalu našli svoje mesto tu doli," to je v kleti med zločinci (katere pisec opisuje skoro z neko naslodo). Ali se splača žrtvovati tri-štiri ure dragocenega časa samo zato, da bi mi prišla takale želja?

Bilo bi želeli, da nam KT prinaša kaj zanimivega o Angliji. Mislím, da bi to pozdravili vsi naročniki, saj vsi zbiramo vtise tega, kar vidimo in zvemo o tej deželi, nekateri samo v spominu, drugi si pa verjetno zapišejo, ali pa celo zbirajo znamenitosti v obliki knjig, slik in drugih predmetov. Ta rubrika naj bi bila poučna, kar o članku g. Borisa Grčarja ne moremo reči. Bloški

Urednikova pripomba: V gotovem pogledu se strinjam z gospodom Bloškim, čeprav odgovor na sam članek g. B.G. je avtorjeva stvar. Rad bi le pripomnil, da sem bil že večkrat v Londonu na skupnih slovenskih sestankih, pa je obiskovalce najbolj zanimal — zoološki vrt!

le izpostavljene rušilni propagandi, dasiravno je komunistična stranka prepovedana. Porazno veliko je število nepismenih — 80% —, šola slaba in neobvezna. Življenski pogoji so lahki, ni treba mnogo delati, da bi se za silo prebijal skozi življenje. Zato so ljudje leni in fatalisti — nimajo želje, da bi si izboljšali življensko raven. Prav za prav največ delajo tujci.

Kvalificirani delavci zelo lahko najdejo delo in so zares dobro plačani. Tudi ženske imajo obilo poslov na izbero, kot gospodinje, šivilje in druga dela, kajti tu primanjkuje srednjega stanu, ki ponavadi daje največ strokovnih delavcev v raznih poklicih.

V glavnem sem zadovoljen, toda čutim se osamljenega. Domotožje se je jelo oglašati. Čudno, saj sem že tolika leta od doma! Morda zato, ker sem proč od Vas, ali pa, ker sem tako daleč od domovine. Prosim Vas, ne pozabite name; pišite, pišite . . . —S.

PISMO ŠTUDENTOV IZ GRADCA. — "Kakor Vam je znano, so se slovenski begunski visokošolci v Avstriji že prvo zimo v emigraciji sešli v Grazu, da na tukajšnjih visokih šolah nadaljujejo svoje študije. Angleške oblasti so jim bile zelo naklonjene in so do nedavna vzdrževale to taborišče, skozi katerega je šlo okoli 150 slovenskih visokošolcev in visokošolk. Z neverjetno žilavostjo in pogumom so študentje vztrajali pri delu kljub stradanju in preganjanjem vseh vrst in dosegli uspehe, na katere je lahko ponosna vsa emigracija. V teku obstoja tega taborišča je od 150 študentov diplomiralo v različnih strokah 25. Ti uspehi daleko presegaajo uspehe vseh ostalih narodnostnih skupin. Šolske, civilne in vojaške oblasti so jim izrekle vse priznanje. Dasi je doba stradanja in Tito-Steelovih persekucij za nami, je težav še vedno dovolj. Avstrijske oblasti se skušajo na vsak način rešiti bremena beguncev, zlasti študen-

tov ; nadležna je tudi IRO, ki študentov ne more videti in ki grozi, da bo vzela "eligibility" vsem onim študentom, ki v teku dveh mesecev ne bodo podvzeli nobenega koraka za izselitev. Lani je taborišče prešlo v avstrijsko upravo, letos septembra pa namerava ista taborišče spremeniti v stanovanjski blok. Za hrano in stanovanje bo vsak moral plačevati mesečno po 100 šilingov.

Skupina študentov se vedno bolj krči, vendar je med njimi še 20—25 takih, ki pri najboljši volji študija doslej niso mogli končati, pa bi zelo radi dosegli svoj cilj, ko se že preko polovice poti. Sicer je vprašanje, če si bodo kot diplomiranci v emigraciji lažje služili kruh, vendar se mi zdi, da je že iz splošno narodnostnih ozirov prav, če se njihova stremljenja podpre, saj je komunistične inteligence itak silno malo.

Karitativna pisarna papeškega delegata je študente s precejšnjim razumevanjem podpirala, sedaj so pa baje njeni viri pričeli usihati. Zato se študentje obračajo na vse strani za podporo in razumevanje. Mnogi bi bili pripravljeni prevzeti tudi posojilo, če bi se našel kdo, ki bi jim ga nudil.

Še ni čas ? !—Zadnjič je v Vašem listu g. Drobnič odgovarjal na polemiko v "Sloveniji" o Narodnem odboru za Slovenijo. Čas je že, da postavimo stvari na svoje mesto !

1. Ali mar daje dvema političnima strankama (Slovenski ljudski stranki in Jugoslovanski nacionalni stranki), ki sestavljata Narodni odbor za Slovenijo, legitimacijo že samo dejstvo, da sta od leta 1929 pa do druge vojne pridno, vestno in dosledno služili jugoslovanske diktature, ki so dušile vsako sled svobodnega političnega življenja? Ali moreta potemtakem ti dve tako svobodoljubni stranki danes nastopati v obrambo svobode slovenskega naroda ? — Ogovor : Ne !

2. Kdo so člani tega Narodnega odbora, kdaj so se predstavili slovenski javnosti in ji položili račune ? — Odgovor : Kdo ve ? !

3. Kje je ta Narodni odbor sploh čutiti ? Kje so dokazi, da sploh živi, obstoja, deluje ? — Odgovor : Nikjer ! D.P.

Slovenci na prisilnem delu v Sovjetski Zvezi ? Angleški časopis "The Daily Telegraph" je dne 3. avgusta priobčil uvodni članek svojega dopisnika z Dunaja pod naslovom "Ruska mreža suženjskih taborišč." v katerem čitamo med drugim :

"Okrog 600 delavcev obeh spolov se nahaja na prisilnem delu v Brjanskiju blizu Vorošilovgrada. Večinoma so jih deportirali Titovi partizani in so zaposleni v premogovnikih."

★ ★ ★

KRATKE VESTI

LONDON.—V uradnih angleških krogih smatrajo razdor med Titom in Stalinom za največji povojni uspeh anglo-ameriške diplomacije. Angleški diplomatski strokovnjaki za Balkan menijo, da Rusija ne bo uspela likvidirati Titovega režima. Amerikanci so nasprotnega mišljenja in pravijo, da bo Rusija napela vse sile, da to stori.

BEOGRAD.—Maršal Tito se nahaja na otoku Brioni pri Istri. Čuva ga posebna straža oborožena z najmodernejšim orožjem.

MOSKVA.—Moskovski radio je 22. t.m. ponovil grožnjo uradnega lista "Pravde," da bodo morali Tito in njegovi ministri z glavo plačati zločin, ki so ga zagrešili napram socializmu in internacionalizmu.

STRASBOURG.—Zasedanje Evropskega Parlamenta se nadaljuje. G. Churchill je pozval parlament, da reši vprašanje nemškega predstavnštva v parlamentu, kar pa je bilo sprejeto z deljenimi občutki. — Podan je bil predlog za gospodarsko Unijo in za enotno podlago vseh evropskih denarnih valut. Za osnovo naj bi služil angleški funt sterling.

Za Tiskovni Sklad je daroval g.L.R. iz Woodlands 4/- Iskrena hvala !

Spominjamo se, da je leta 1945, po nasilni vrnitvi slovenskih protikomunistov iz Vetrinja, za nekaterimi izginila sled in ni bilo možno ugotoviti, ali so bili med pobitimi v Rogu in nad Hrasnikom. Kasneje smo zvedeli, da so se nekateri javili s težkega prisilnega dela v Srbiji, oziroma so se vrnili domov kot da bi vstali od smrti. Res, to so bili zelo redki. Zato pa moremo upravičeno sklepati, da so med žrtvami, ki jih navaja dopisnik Daily Telegrapha, predvsem vrnjeni protikomunisti iz leta 1945 ter morebiti kaki kasnejši obsojenci (predno je prišlo do spora s Kominformo, pomlad-poletje 1948), ki pa so jih iz Bog ve kakšnih razlogov poslali v Rusijo. Razumljivo je seveda, da se od tam niso mogli javiti, kakor tudi ne v kakih razmerah živijo.

ALI POZNATE ZGODOVINO ANGLEŽEV ? — Na otoku sem že drugo leto. Deželo in njene prebivalce že precej poznamo, vsaj kraj, kjer živimo. In kolikor bolj nam je znana, tem bolj se postavlja vprašanje : Kako je bilo tu včasih ? Mislim, da ni Slovenca, ki ne bi želel poznati zgodovine Anglije vsaj v glavnem. Toda marsikdo še ne zna jezika toliko, da bi mogel čitati knjige, ali ni časa ali kar si bodi. Takim našim čitateljem priporočamo zgodovino Anglije v zvezkih po 60 strani. Teksta je zelo malo, 2—3 strani v zvezku, pač pa je vsa tvarina predstavljena v slikah s kratkim pojasnilom. Slik je v vsakem zvezku okrog 500 in daje zgodovinski razvoj vseh panog narodovega življenja : poljedeljsva, rokodelstva, stavbarstva, trgovine, obleke, bojev ter potrebe znamenitih ljudi. Te knjižice se dobijo v vseh Woolworth trgovinah po šiling in pol. Naslov jim je :

Britain's Story (Told in Pictures) ;
The Story of Prehistoric and Roman Britain ;
The Story of Saxon and Norman Britain ;
The Story of Mediaeval Britain ;
The Story of Tudor and Stuart Britain ;
The Story of Hanoverian and Modern Britain ;
Our Empire's Story.

Čeprav je besedila zelo malo, najdemo zanimivih stvari v njem, kako namreč Angleži gledajo na nekatera zgodovinska dejstva. Tako n.pr. označujejo dobo 1.449—613 po Kr. kot začetek svoje narodne zgodovine, ko so ustanovili angleško plemo z lastnim, angleškim jezikom. Potem takem so Angleži mlad narod. Mi ne trdimo : v tem in tem času se začne naša zgodovina, še manj pa : naš jezik je nastal takrat in takrat. Novejši zgodovinarji navajajo poročila o Slovanih v Kristusovih časih, a naš jezik je bil vedno slovenski.

S študijem drugih narodov spoznavamo sebe in v tem leži morda največja vrednost našega begunstva.

KLIC TRIGLAVA je glasilo demokratskih protikomunističnih Slovencev v emigraciji ! Izhaja 15. in 30. v mesecu.

Naročnina znaša : Anglija : 24/- letno, 6/- četrtletno. Placljivo potom Postal Orderja.

Nemcija : 12/- letno, placljivo preko prijateljev v C.M.W.S.

Kanada in USA : 5 dolarjev letno.

Argentina : 20 pesosov letno, placljivo dostavljalcu. OPOMBA UREDNISTVA : Črke "č," "ž," "š" so prispele, ko je stavek bil že v teku. Prosimo oproščenja in razumevanja.

Opozarjamo vse naročnike izven Vel. Britanije, ki se niso poravnali narocnine, da je pricujoca stevilka poslednja, ki jim jo dostavljamo. Prednje ne velja za one, ki prejemaajo list od poverjenikov.

PAKETE Z ZIVILI

lahko narocite zase in za Vaso družino ! Za informacije se obrnite na naslov :

J. B. SMITH

17, PELHAM COURT, KINGSTON ROAD
STAINES, MDDX.